

туційних законах України; 5) законодавче закріплення права за суб'єктами правозастосування України на безпосереднє застосування норм Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод; 6) закріпити та впровадити законодавчий механізм недопущення обмеження чи скасування прав і свобод людини, механізмів їх захисту в нормативно-правових актах підзаконного рівня.

Використані джерела:

1. Права і свободи людини в Україні результати загальнонаціонального опитування громадської думки. К. : Сфера, 2000. 116 с.
2. Назаров В. В. Особливості механізму захисту прав людини у кримінальному провадженні. *Форум права*. 2009. № 1. С. 385-391.
3. Гудзь Д. С. Поняття прав людини: загальнотеоретична характеристика. *Часопис Київського університету права*. 2007. № 3. С. 42-45.
4. Радзівська В. В. Щодо правового визначення поняття «механізм забезпечення прав і свобод людини та громадянина». *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 3. С. 149-152.
5. Міжнародний Пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966 р. URL : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
6. Журавський В. С. Етапи гармонізації законодавства України із Європейським законодавством. *Держава і право*. 2002. Вип. 16. С. 399-401.
7. Фредман С. Питання рівності та працевлаштування після інкорпорації Європейської конвенції з прав людини. *Права людини у новому тисячолітті*; Пер. з англ. К. : Сфера, 2006. С. 108-111.

Шматкова А.В.,

аспірант кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**ДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВЧОГО ЕТАПУ ОГЛЯДУ МІСЦЯ
ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРАДІЖОК БАГАЖУ
ПАСАЖИРІВ В АЕРОПОРТУ**

Огляд місця події є першочерговою та невідкладною слідчою (розшуковою) дією при розслідуванні будь-якого кримінального правопорушення. Кримінальні провадження по факту учинення крадіжок багажу громадян в аеропорту також вимагає від працівників правоохоронних органів здійснення всіх можливих дій та заходів для швидкого встановлення підозрюваного. В той же час, огляд місця події забезпечує досудове розслідування початковою базою доказової інформації.

Загалом, ми підтримуємо науковців, які визначають огляд місця події як невідкладну слідчу дію, що полягає в безпосередньому сприйнятті, до-

слідженні, оцінці і фіксації дізнавачем (слідчим) обстановки місця події, слідів та об'єктів, які мають відношення до справи, їх ознак, властивостей, станів та взаємозв'язків з метою з'ясування суті події, що сталася, механізму злочину і його обставин, які мають значення для встановлення істини по справі [1, с. 18].

До основних завдань огляду місця крадіжки можна віднести такі: 1) відтворення слідчим картини події з метою висунування версій; 2) виявлення і вилучення слідів злочину, знарядь злочину та інших об'єктів, які можуть бути речовими доказами або мати значення для справи; 3) вивчення і повне відображення у протоколі огляду місця події усієї обстановки; 4) виявлення безпосередніх причин та умов, що сприяли (перешкоджали) учиненню неповнолітніми крадіжки [4, с. 90].

Говорячи про заходи підготовчого етапу, слід зазначити, що, наприклад, В.В. Степанов серед них виділяє передбачає наступні:

- встановлення меж місця події, в процесі якого виявляється характер вчинених дій;
- з врахуванням характеру місцевості та інших факторів, визначається порядок просторового охоплення місця події і пересування учасників огляду;
- вирішується питання про організацію роботи учасників огляду, розподілу їх обов'язків;
- проведення заходів, спрямованих на збереження слідів на місці події;
- вирішення питання про застосування технічних засобів, які доцільно використовувати на місці події [5, с. 90-91].

На нашу думку, найбільш повний перелік підготовчих заходів до виїзду на місце наведений наступним чином: одержати вичерпну інформацію про обставини вчиненого кримінального правопорушення; забезпечити до свого прибуття охорону місця події (наприклад, силами патрульної поліції, які знаходяться неподалік від місця злочину, або адміністрації установи тощо) та затримати осіб, які є очевидцями злочинної події, до прибуття слідчо-оперативної групи; встановити, яких заходів вжито щодо усунення наслідків кримінального правопорушення; організувати медичну допомогу потерпілим або особам, які учинили правопорушення; визначити склад слідчо-оперативної групи (за необхідності залучити необхідних спеціалістів); заздалегідь забезпечити наявність понять, якщо є підстави вважати, що на місці події залучити їх буде складно або неможливо; підготувати необхідні науково-технічні засоби для забезпечення виїзду на місце пригоди та проведення огляду (криміналістичні засоби, транспорт, зв'язок та ін.); вирішити питання щодо застосування службово-розшукового собаки; забезпечити участь необхідних учасників у проведенні цієї слідчої (розшукової) дії. [2, с. 217-218]

Після прибуття на місце події, як справедливо наголошує Р. С. Белкін, слідчий повинен здійснити такі заходи: 1) переконатися, що заходи з охорони місця події, надання допомоги потерпілим, ліквідації наслідків вжито, та скласти план огляду; 2) перевірити зміни, що сталися на місці події до його при-

буття; 3) визначитися із колом учасників огляду і провести інструктивну нараду; 4) встановити особу потерпілого (свідків) і за необхідності опитати їх, дати завдання оперативним працівникам щодо встановлення зазначених осіб; 5) отримати оперативну інформацію для висунення слідчих та розшукових версій; 6) видалити з місця події сторонніх осіб, які не пов'язані із проведенням огляду; 7) забезпечити збереження речових доказів та охорону обстановки місця події; 8) організувати переслідування і затримання злочинців «гарячими» слідами; 9) оповістити територіальні органи про характер злочину та прикмети злочинців; 10) використовувати (за необхідності) ЗМІ [3, с. 558].

Серед визначених заходів підготовчого етапу, на нашу думку, при розслідуванні крадіжок багажу громадян, учинених в аеропорту, важливе місце займає визначення та залучення відповідних спеціалістів. Найбільш важливим серед них є інспектор-криміналіст, який проводить роботу по виявленню та збиранню слідів, залишених на місці події. В той же час, іноді бажано залучати працівників НДЕКЦ або науково-дослідного інституту судових експертиз за запитом для виявлення та вилучення окремих слідів кримінального правопорушення, які мають найбільш важливе значення для провадження.

Підсумовуючи, зазначимо, що огляд місця події під час розслідування крадіжок багажу громадян, учинених в аеропорту, має важливе значення для вилучення матеріальної доказової інформації. Серед підготовчих заходів, які забезпечують його ефективне проведення, слід виділити залучення відповідних спеціалістів.

Використані джерела:

1. Колмаков В. П. Следственный осмотр / В. П. Колмаков . – М.: Юрид. лит., 1969. – 196 с.
2. Криміналістика : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. – 419 с.
3. Криміналістика: Учеб. для вузов / Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корухов Ю.Г., Россинская Е.Р.; под ред. засл. деятеля науки РФ, проф. Р.С. Белкина. М.: Изд-во Норма (Издательская группа Норма – Инфра М), 2000, 990 с.
4. Сорока І.В. Розслідування крадіжок майна громадян, вчинених неповнолітніми : дис. ... кандидата. юрид. наук : 12.00.09 / Дніпр. держ. ун. вн.справ, Дніпро. 2017. 256 с.
5. Степанов В. В. Современные проблемы осмотра места происшествия / В. В. Степанов // Сборник материалов Международной научно-практической конференции «Влияние идей И. Н. Якимова на развитие современной криминалистики», посвященной 130-летию со дня рождения И. Н. Якимова. – М., 2014. – С. 86–91.